

Gatunki obce, inwazyjne i niebezpieczne

Gatunki obce

Gatunki obce to gatunki, które występują poza swoim naturalnym zasięgiem. Większość z nich nie stanowi zagrożenia dla otaczającej je przyrody – albo nie adaptują się i wymierają, albo, jeżeli przetrwają w nowych warunkach, tworzą niewielkie i stabilne populacje, a ich wpływ na otaczające je środowisko jest neutralny.

Gatunki inwazyjne

Niektóre gatunki obce doskonale funkcjonują w nowych warunkach – z sukcesem rozmnażają się i rozpoczynają ekspansję, zajmując nisze rodzimych gatunków i wypierając je. W skrajnych przypadkach kolonizują całe ekosystemy, zubożając je w ten sposób i niszcząc. Mogą także być nośnikami chorób i pasożytów, na które rodzime gatunki nie są uodpornione. Gatunki te definiowane są jako gatunki inwazyjne. Uważa się, że są jedną z głównych przyczyn spadku różnorodności biologicznej i wymierania rodzimych gatunków. Z tego względu bardzo istotne jest prowadzenie działań zapobiegających inwazji, a w przypadku jej wystąpienia – ograniczenia liczebności populacji tych gatunków. Działania w tym zakresie prowadzone są zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym.

W Polsce postępowanie z gatunkami inwazyjnymi reguluje art. 120 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 poz. 627 z późn. zm.), zabraniając wprowadzania ich do środowiska przyrodniczego oraz przemieszczania w nim. Za gatunki inwazyjne w Polsce uznaje się te, które wymienione są w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym.

Ponieważ problem gatunków inwazyjnych jest transgraniczny, zaistniała potrzeba podjęcia wysiłków dotyczących zwalczania inwazyjnych gatunków obcych na szczeblu unijnym. 1 stycznia 2015 r. weszło w życie rozporządzenie PE i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie zapobiegania wprowadzania i rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych i zarządzania nimi (Dz.U. UE No. L317/35). Lista organizmów, które będą uznane za inwazyjne na obszarze całej Unii Europejskiej, jest jeszcze w trakcie opracowywania.

Gatunki niebezpieczne

Gatunków inwazyjnych nie należy mylić z gatunkami niebezpiecznymi. Do tych drugich należą gatunki zwierząt uznane za niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi. Zasady dotyczące tych gatunków określa art. 73 ustawy o ochronie przyrody, a ich lista znajduje się w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 sierpnia 2011 r. w sprawie gatunków zwierząt niebezpiecznych dla życia i zdrowia ludzi. Ze względu na poziom zagrożenia, jakie stwarzają te zwierzęta, zostały podzielone na dwie kategorie. Pierwsza z nich to szczególnie niebezpieczne gatunki, stanowiące poważne zagrożenie dla ludzi, np. jadowite lub wyjątkowo agresywne (załącznik 1 rozporządzenia). Mogą być przetrzymywane jedynie w ogrodach zoologicznych, cyrkach i placówkach naukowych. Druga

kategoria obejmuje pozostałe gatunki zwierząt niebezpiecznych dla zdrowia i życia ludzi (załącznik 2 rozporządzenia). Ich przetrzymywanie wymaga spełnienia określonych w rozporządzeniu warunków.

Przydatne linki:

[Inwazyjne gatunki obce - informacja na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska](#)

[Gatunki niebezpieczne - informacja na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska](#)